

[Adolph Sørensen.]

flytningen kan være mindrebemidlet for året efter at være det modsatte og omvendt, og det mener jeg også er en logisk argumentation for, at disse sociale afsnit bør tages ud af byggestøtteleven; de hører hjemme i den sociale lovgivning. Det er også håndværkets opfattelse, at det er urimeligt, at man nu indfører en ny særskat på flid og opsparing, sådan som det sker ved den her foreslåede lovgivning, og i virkeligheden meget let kommer til at give skattelettelser til dem, der blot har ladet stå til. Man må dog ikke i denne forbindelse overse, hvilket kolossalt opsparingsobjekt parcelhusbyggeriet er, og det er jo, som mit partis ærede ordfører også sagde i går, langt fra alle, der enten er lejere eller udlejere.

I anledning af det ærede medlem hr. Carl P. Jensens slutbemærkninger, hvor han, synes jeg, særlig skarpt angreb Håndværksrådets henvendelse, vil jeg gerne sige, at de tal, der er fremført i det sidste afsnit af henvendelsen, ikke er grebet ud af luften; de er simpelt hen hentet fra en rapport fra arbejdsmarkedskommissionen, som vel må stå til troende. I virkeligheden er der ikke med disse tal tilsigtet en påvisning af, at det sociale nybyggeri er dyrere end det privat støttede byggeri. Det, der har været hensigten, har kort og godt været det, der, synes jeg, fremgår af henvendelsen, nemlig at vise, at investeringen pr. beskæftiget helårsarbejder i reparations- og vedligeholdelsesarbejder er opgjort til 20 000 kr., medens den for det sociale boligbyggeri og for det private nybyggeri er henholdsvis 50 000 kr. og 40 000 kr. Andet og mere skal der ikke lægges i denne henvendelses slutning. Den indeholder altså ikke, som det ærede medlem mente, noget angreb som sådant på det sociale boligbyggeri.

Jeg skal ikke nægte, at det ærede medlems skarpe kritik og hans bemærkninger om, at han ikke har kunnet tage henvendelsen alvorligt, overrasker mig, ikke mindst når de ses i relation til de interessante bemærkninger, det ærede medlem fremførte om ønskeligheden af at finde frem til en billigørelse af boligproduktionen; heri er jeg naturligvis ganske enig med ham. Men det ærede medlem, ved jeg, er fuldt ud bekendt med, at Håndværksrådet

først af alle er gået ind for rationel planlægning — man kunne også kalde det planmæssig rationalisering — at vi fra håndværkets og ikke mindst byggehåndværkets side har gjort et kæmpemæssigt arbejde, uddannet konsulenter og i hundredvis af instruktører, foranstaltet utallige amtskursus i by og på land, samlet mestrene til undervisning i planlægning, rationelle byggemetoder, virksomhedsledelse o. s. v., o. s. v. — alt sammen med det hovedformål at øge og billiggøre produktionen, d. v. s. boligbyggeriet og byggeriet i det hele taget.

Hvis det ærede medlem hr. Carl P. Jensen sigtede til Håndværksrådet, da han omtalte disse ting, må jeg dog understrege, at det ærede medlem meget vel ved, at Håndværksrådet i hvert fald ikke ligger på den lade side, således som man kunne få indtryk af ved blot at høre hans tale.

Jeg vil også gerne have lov at sige, at byggehåndværket i og for sig ikke ser med særlig tilfredshed på forslaget om at reservere midler til et eksperimentalbyggeri på 1 000 lejligheder. Det kan ikke vække udelt tilfredshed hos håndværket, fordi det jo efter dets opfattelse sigter på en ændring i erhvervsstrukturen, som håndværket med god grund mener ikke er ønskelig og heller ikke afgørende. Dét er derimod, hvad bygherren vil have, hvad han er bedst tjent med, og efter vor mening er det meget betænkeligt at ofre millioner på kostbare eksperimenter, om hvis virkning for de byggende og for dem, der skal bebo det byggende, ingen kan sige noget som helst reelt før efter en lang årrækkes erfaringer. Hvis erfaringerne så viser, at man er gået den gale vej, har man vel lov til at sige, at disse mange millioner er givet dårligt ud; det er jo dog til syvende og sidst de byggende og lejerne, der skal betale gildet. Og det finder vi så meget mere betænkeligt, som vi jo — og det er vel en kendsgerning, der ikke kan bestrides — råder over og behersker byggemetoder, som har stået deres prøve gennem tusinder af år.

Endelig vil jeg gerne have lov til i anledning af, at det er fremført under denne debat og bliver det så ofte, at byggeriet er så uforholdsmæssig dyrt, at sige, at de faktiske tal egentlig viser noget andet. Foretager man en sammenligning — og det må vel være rimeligt at gøre det —